

Uyarı

"Nasıl?" sorusu bir isme sorulmadığında sıfatı buldurmaz.

Hızlı tavşan. -> Nasıl tavşan? ("Tavşan" isim olduğu için cevap veren "hızlı" sözcüğü sıfat olur.)

Hızlı konuşuyor. -> Nasıl konuşuyor? -> ("Konuş(mak)" isim olmadığı için "hızlı" sözcüğü sıfat olmaz.)

Uyarı

İşaret sıfatları ile isim arasında virgül kullanılmaz.

-Bu gençler daha çok şey başaracak. (işaret sıfatı olur.)

-Bu, gençler için zor bir karar olmalı. (işaret sıfatı olmaz.)

NOTLARIM

1. NİTELEME SIFATLARI

İsimlerin önüne gelerek onları şekil, renk, durum yönünden niteleyen sözcüklerdir. İsimlere sorulan "Nasıl?" sorusu ile bulunur.

Örnek:

Yaşlı köpek	---> Nasıl köpek?	---> Durum belirtir.
Dikdörtgen masa	---> Nasıl masa?	---> Şekil belirtir.
Sarı çiçek	---> Nasıl çiçek?	---> Renk belirtir.

ÖĞRENIYORUM

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun sıfatlarla tamamlayınız.

- _____ öğrencilerin çokça bulunduğu bir sınıf.
- Akşama yemek için _____ soğan da alır mısınız?
- Kardeşim, _____ oyuncakları çok seviyor.

2. BELİRTME SIFATLARI

İsimlerin önüne gelerek onları işaret, sayı, belirsizlik ve soru yönünden belirten sözcüklerdir. Belirtme sıfatları kendi içinde 4 bölüme ayrılır.

A) İşaret Sıfatları

İsimlerin önüne gelerek onları işaret yoluyla belirten sözcüklerdir. İsimlere sorulan "Hangi?" sorusu ile bulunur.

- O, bu, şu, öteki, beriki vb. sözcükleri bir ismin önüne geldiğinde işaret sıfatı olur.

Örnek: Şu çanta, diğer ev, beriki sokak...

- İşaret sıfatları bir ismin önüne gelmek zorundadır.

Bence **öteki** yarışmacı daha hırslı oynuyor.

("Öteki" sözcüğü bir ismi belirttiği için sıfat olur.)

Bu soğanlar **ötekiler** kadar büyük değil.

("Öteki" sözcüğü bir ismi belirtmediği için sıfat olmaz.)

- İşaret sıfatlarının çoğul hâli yoktur. Çokluk anlamı isimlere gelen "-ler/-lar" ekiyle sağlanır: Yeni transfer döneminde **diğer seçenekle** kafasını karıştırdı.

ÖĞRENIYORUM

Aşağıdaki cümlelerde geçen "o, bu, şu" sözcüklerinin sıfat olup olmadığını bulunuz.

- Ağabeyim yıllar önce bu evden ayrılmıştı. _____
- Evi toplayalım, şunları da ortadan kaldıralım. _____
- O, henüz bizimle çalışabilecek kapasitede değil. _____

B) SAYI SIFATLARI

İsimlerin önüne gelerek onları sayı yönüyle belirten sıfatlardır. Asıl sayı sıfatları, sıra sayı sıfatları, üleştirme sayı sıfatları, kesir sayı sıfatları olarak dörde ayrılır.

a) Asıl Sayı Sıfatları

Varlıkların sayılarını tam olarak belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaç?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Beş kitap, on kalem, yüz koli, bin beş yüz on kişi...

b) Sıra Sayı Sıfatları

Varlıkların sayı bakımından sıralamasını, derecesini belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçını?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Birinci soru, dokuzuncu yarışmacı, ellinci yıl...

c) Üleştirme Sayı Sıfatları

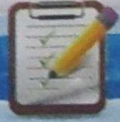
Sayıları paylaşır anlamı katan sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçar?" sorusu ile bulunur.

Örnek: İkişer elma, onar kedi, yetmişer adet, biner lira...

d) Kesir Sayı Sıfatları

Sayıları kesirli şekilde belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçta kaç?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Dörtte üç pay, yüzde bir komisyon, binde bir oran...

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki cümlelerde bulunan sayı sıfatlarının türünü işaretleyiniz.

CÜMLELER	Asıl Sayı Sıfatı	Sıra Sayı Sıfatı	Üleştirme Sayı Sıfatı	Kesir Sayı Sıfatı
Banka bu işlemde yüzde elli komisyon alıyor.				
Dedem, hepimize ellişer lira bayram harçlığı verdi.				
Osmanlı, bu topraklara üç sefer düzenleyip alamamış.				
Yarışmacılar şifreyi ikinci denemede çözebildi.				

C) BELGİSİZ SIFAT

Varlıkların sayılarını ve miktarını kesinlik bildirmeden belirten sıfatlardır. Birkaç, birçok, çoğu, kimi, bazı, bütün, tüm, başka, birtakım, her, hiçbir vb. sözcükler tam sayı bildirmediklerinden belgisiz sıfat olarak kullanılır.

Örnek: Birkaç öğrenci, birtakım sorunlar, bazı belgeler, çoğu kişi, tüm çiçekler...

NOT

Sıra sayı sıfatlarını oluşturan sayılara "-ıncı/-inci" ekleri getirilir.

NOT

Üleştirme sayı sıfatlarını oluşturan sayılara "-er, -şer" ekleri getirilir.

NOT

Çeyrek, tam gibi ifadeler de kesir sayı sıfatıdır: çeyrek elma, yarım ekmek...

NOTLARIM

Blank lined area for notes.

B) SAYI SIFATLARI

İsimlerin önüne gelerek onları sayı yönüyle belirten sıfatlardır. Asıl sayı sıfatları, sıra sayı sıfatları, üleştirme sayı sıfatları, kesir sayı sıfatları olarak dörde ayrılır:

a) Asıl Sayı Sıfatları

Varlıkların sayılarını tam olarak belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaç?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Beş kitap, on kalem, yüz koli, bin beş yüz on kişi...

b) Sıra Sayı Sıfatları

Varlıkların sayı bakımından sıralamasını, derecesini belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçını?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Birinci soru, dokuzuncu yarışmacı, ellinci yıl...

c) Üleştirme Sayı Sıfatları

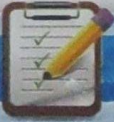
Sayılarla paylaşılma anlamı katan sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçar?" sorusu ile bulunur.

Örnek: İkişer elma, onar kedi, yetmişer adet, biner lira...

d) Kesir Sayı Sıfatları

Sayıları kesirli şekilde belirten sıfatlardır. İsimlere sorulan "Kaçta kaç?" sorusu ile bulunur.

Örnek: Dörtte üç pay, yüzde bir komisyon, binde bir oran...

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki cümlelerde bulunan sayı sıfatlarının türünü işaretleyiniz.

CÜMLELER	Asıl Sayı Sıfatı	Sıra Sayı Sıfatı	Üleştirme Sayı Sıfatı	Kesir Sayı Sıfatı
Banka bu işlemde yüzde elli komisyon alıyor.				
Dedem, hepimize ellişer lira bayram harçlığı verdi.				
Osmanlı, bu topraklara üç sefer düzenleyip alamamış.				
Yarışmacılar şifreyi ikinci denemede çözebildi.				

C) BELGİSİZ SIFAT

Varlıkların sayılarını ve miktarını kesinlik bildirmeden belirten sıfatlardır. Birkaç, birçok, çoğu, kimi, bazı, bütün, tüm, başka, birtakım, her, hiçbir vb. sözcükler tam sayı bildirmediğinden belgisiz sıfat olarak kullanılır.

Örnek: Birkaç öğrenci, birtakım sorunlar, bazı belgeler, çoğu kişi, tüm çiçekler...

NOT

Sıra sayı sıfatlarını oluşturan sayılara "-ıncı/-inci" ekleri getirilir.

NOT

Üleştirme sayı sıfatlarını oluşturan sayılara "-er, -şer" ekleri getirilir.

NOT

Çeyrek, tam gibi ifadeler de kesir sayı sıfatıdır: çeyrek elma, yarım ekme...

NOTLARIM

- Belgisizlik bildiren sözcüklerin sıfat olması için mutlaka bir ismin önüne gelmesi gerekmektedir.

Bazı çocuklar daha kolay öğrenir. (sıfat)

Bazısı senin dediğini hiç dinlemiyor. (sıfat değil)

Uyarı

Soru sıfatlarının cevapları da sıfat olmalıdır.

Hangi ev daha güzel? ---

>Şu ev daha güzel.

Uyarı

Soru sıfatları mutlaka bir isimle anlam ilgisi kurmalıdır.

Nasıl bir araba istersin?

->Hızlı bir araba isterim.

(araba isim-> hızlı sıfat)

Onunla nasıl konuştun? ->

Onunla dikkatlice konuştum.

(konuş(mak) ->isim değil ->

dikkatlice sıfat değil)

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin sıfat olup olmadığını belirtiniz.

- Ülkemizin ilgilenmesi gereken başka meseleler de var. _____
- Birçok genç iyi bir gelecek umuduyla sınava giriyor. _____
- Büyüklerin dediklerini hiçbiri dinlemiyor ne yazık ki. _____

D) SORU SIFATLARI

Varlıkların ismini soru yoluyla belirten sıfatlardır. Hangi, nasıl, kaç, kaçar, kaçınıcı vb. sorular ismin önüne geldiğinde soru sıfatı olur.

Örnek: Nasıl bir dünya, hangi evi, kaçınıcı soru...

SIFATLARIN ANLAM ÖZELLİKLERİ

1. Sıfatlarda Küçültme

Niteleme sıfatlarına gelen “-(i)mtrak, -ce, -cik, -imsi” ekleri isimlerin sahip olduğu anlamlarda küçültme meydana getirir.

Örnek: Mavimsi gömlek, sarımtırak boya, büyükçe salon, küçücük el...

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki cümlelerdeki sıfatlara uygun ekleri getirerek küçültme anlamı sağlayınız.

- Kardeşimin kırmızı.....gömleğini ödünç aldım.
- Çocuk kısa.....boyuyla dolaba yetismeye çalışıyordu.
- Tarlalarda yeşil.....çekirgeler zıplayıp duruyor.
- Geniş.....bir bahçesi olan, yeni bir eve taşındık.

2. Sıfatlarda Pekiştirme

Sıfatların anlamlarının güçlendirilmesine yarayan pekiştirme, şu şekillerde yapılır:

a) “m, p, r, s” ünsüzleriyle yapılan pekiştirmeler:

Bambaşka sorular; kıpkırmızı elma; tertemiz örtü; mosmor Erik...

b) Ünlü türemesi yoluyla yapılan pekiştirmeler:

Sapasağlam araba, gepegeç adam...

c) İkilemelerle yapılan pekiştirmeler:

Sarı sarı yapraklar...

d) "mı, mi, mu, mü" ekiyle yapılan pekiştirmeler:

Yavaş mı yavaş kaplumbağa, geniş mi geniş ova...

3. Sıfatlarda Derecelendirme

Sıfatların sıralaması bildirilirken ya da üstünlüğü anlatılırken daha, çok, en vb. sözcükler kullanılır.

Örnek: En çalışkan öğrenci, daha yetenekli oyuncu, çok güzel elbise...

4. Adlaşmış Sıfat

Sıfatların niteledikleri ya da belirttikleri isimler düştüğünde veya kullanılmadığında sıfatlar, bu isimlerin yerine geçer.

1. cümle: Genç kadın kapıyı çalarak içeri girdi.

Sıfat isim

2. cümle: Genç kapıyı çalarak içeri girdi. (Genç = Adlaşmış sıfat)

Burada görüldüğü gibi 1. cümlede yer alan isim (kadın), 2. cümlede kullanılmamış ancak yine de bir ismin olduğu sezdirilmiştir. Bu durum, adlaşmış sıfatı meydana getirir.

- Adlaşmış sıfatlar, niteledikleri isimlerin yerine geçerken eğer isme ait bir çekim eki varsa bunu kendilerine alırlar.

Tanıdık insanlar görmüyorum artık çevremde.

Sıfat isim

Tanıdıklar görmüyorum artık çevremde.

Adlaşmış sıfat

5. Unvan Sıfatları

Özel isimlerin öncesinde veya sonrasında kullanılan unvan, saygı sözü, meslek, lakap bildiren sözcüklerdir.

Örnek: Yüzbaşı Cengiz Topel, Ahmet Bey, Mimar Suna Hanım, Sultan Ana...

NOTLARIM